

UZASADNIENIE

Pismem z dnia 7 lutego 2020 roku (data prezentaty Biura Podawczego) złożonym pierwotnie do Sądu Rejonowego w Lesku wnioskodawczyni J. C., zastępowana przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosła o orzeczenie pozbawienia M. S. (1) władzy rodzicielskiej nad jego małoletnim synem M. S. (2) urodzonym w dniu (...) w L. i wniosła o powierzenie jej wykonywania władzy rodzicielskiej nad małoletnim, a także wniosła o zasądzenie od uczestnika kosztów postępowania na jej rzecz w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 2-4 wniossek).

Postanowieniem z dnia 2 września 2020 roku wydanym w sprawie I. N. 23/20 Sąd Rejonowy w Lesku Wydział III Rodzinny i Nieletnich uznał swą niewłaściwość i sprawę przekazał do rozpoznania Sądowi Rejonowemu dla m. st. Warszawy w Warszawie Wydziałowi Rodzinnemu i Nieletnich jako właściwemu miejscowo, albowiem miejscem zamieszkania i pobytu małoletniego M. S. (2) jest Wielka Brytania (k. 19 postanowienie).

W piśmie z dnia 15 września 2020 roku (data prezentaty Biura Podawczego) uczestnik postępowania M. S. (1), zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniosł o oddalenie wniosku w całości i zasądzenie od wnioskodawczyni na jego rzecz zwrotu kosztów postępowania według norm taryfowych (k. 21 odpowiedź na wniosek).

Po przekazaniu sprawy do Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie zarządzeniem z dnia 9 października 2020 roku wezwano pełnomocnika uczestnika M. S. (1) do wskazania w terminie 14 dni czy uznaje jurysdykcję Sądu polskiego do rozpoznania niniejszej sprawy pod rygorem przyjęcia, iż uczestnik postępowania nie uznaje jurysdykcji Sądu polskiego do rozpoznania sprawy. Pouczono, iż będzie to skutkowało odrzuceniem wniosku złożonego w niniejszej sprawie, zaś wnioskodawczyni będzie mogła wnieść sprawę przed sąd w kraju zamieszkania (k. 24 zarządzenie).

W piśmie z dnia 20 października 2020 roku (data stempla pocztowego) pełnomocnik M. S. (1), działając w imieniu uczestnika postępowania oświadczył, że uczestnik postępowania nie uznaje jurysdykcji Sądu polskiego do rozpoznania niniejszej sprawy (k. 31 oświadczenie)

Sąd zważył co następuje

Wniosek podlegał odrzuceniu.

W dniu 1.03.2005 r. weszło w życie Rozporządzenie Rady (WE) Nr 2201/2003 dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej. Ma ono zastosowanie do wniosków złożonych po tej dacie. Jako akt prawa wspólnotowego stosuje je się bezpośrednio i ma ono pierwszeństwo przed prawem polskim. Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 lit. b rozporządzenie ma zastosowanie do spraw dotyczących przyznawania, wykonywania, delegacji, ograniczenia lub pozbawienia odpowiedzialności rodzicielskiej. Przepis art. 8 ust. 1 rozporządzenia wskazuje, że właściwe do orzekania w sprawach odnoszących się do odpowiedzialności rodzicielskiej są sądy państwa, w którym zamieszkuje dziecko w dacie złożenia wniosku. Zatem jurysdykcję do orzekania w niniejszym postępowaniu będzie miał właściwy miejscowo sąd w Wielkiej Brytanii, gdyż jak wynika z zeznań wnioskodawczyni złożonych na rozprawie od 2016 roku przebywa ona z małoletnim synem w Wielkiej Brytanii i małoletni od października 2016 roku uczęszcza do szkoły w Wielkiej Brytanii. W tym miejscu należy podnieść, że powyższy przepis ma zastosowanie z zastrzeżeniem art. 9, 10 i 12 (ust. 2), co oznacza, nie że ma ona charakteru jurysdykcji wyłącznej.

Przepis art. 8 ust. 2 rozporządzenia dopuszcza jurysdykcję innego sądu niż ustalony według norm art. 8 ust. 1 tego rozporządzenia. W okolicznościach niniejszej sprawy takim przepisem regulującym jurysdykcję krajową przemianą jest art. 12 ust 3 rozporządzenia, według którego sądy państw członkowskich mające jurysdykcję w odniesieniu do odpowiedzialności rodzicielskiej, jeżeli dziecko ma istotny związek z tym państwem członkowskim, w szczególności z uwagi na fakt, że jeden z podmiotów odpowiedzialności rodzicielskiej ma zwykły pobyt w tym państwie członkowskim lub dziecko posiada obywatelstwo tego państwa członkowskiego oraz jurysdykcja sądów została wyraźnie lub w inny

jednoznaczny sposób uznana przez wszystkie strony postępowania w chwili wszczęcia postępowania oraz jest zgodna z dobrem dziecka. Jak wynika z tego unormowania przesłanki te powinny być spełnione łącznie.

Należy zauważyć, iż z przepisu art. 8 ust. 1 rozporządzenia wynika, iż co do zasady w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej właściwy jest sąd Państwa Członkowskiego, w którym znajduje się miejsce zwykłego pobytu małoletniego. Użyte w powyższym przepisie pojęcie „miejsce zwykłego pobytu” nie zostało zdefiniowane przez europejskiego ustawodawcę. Niewątpliwie zatem każdorazowo kwestia ta musi być analizowana z uwzględnieniem realiów konkretnej sprawy i w zgodzie z celami rozporządzenia. W ocenie Sądu „miejsce zwykłego pobytu” traktować należy, jako rzeczywiste centrum społeczne i osobiste uczestnika postępowania, w którym ześrodkowane są interesy danej osoby, przy czym chodzi tutaj o czysto funkcjonalny aspekt danej sytuacji, nie zaś nastawienie psychiczne osoby co do chęci pozostawania w danym miejscu. Zwrócić należy również uwagę na to, iż „miejscem zwykłego pobytu” nie może być miejsce pobytu krótkotrwałego. Przy ocenie tego, jakie miejsce na świecie traktować należy jako „miejsce zwykłego pobytu” z całą pewnością wziąć należy pod uwagę takie elementy jak: czynniki natury osobistej, powiązania rodzinne i zawodowe, a także więź pomiędzy daną osobą a pewnym terytorium.

Mając na względzie powyższe wskazać należy, iż w chwili obecnej za centrum egzystencji zarówno wnioskodawczyni, jak i jej małoletniego syna uznać należy Wielką Brytanię, gdzie mieszkają oboje od 4 lat. Jednocześnie uczestnik postępowania nie uznał jurysdykcji do orzekania w niniejszej sprawie sądu polskiego.

W ocenie Sądu również dobro dziecka przemawia za tym, aby sprawę rozpoznał sąd w Wielkiej Brytanii. Zwrócić bowiem należy uwagę, iż ze względu na odległość i faktyczne zamieszkiwanie dziecka to tamtejszy sąd, a nie sąd polski ma możliwość dokładnego zbadania sytuacji rodzinno-opiekuńczej małoletniego.

Podnieść należy, iż jako akt prawa wspólnotowego, rozporządzenie stosuje się bezpośrednio i ma ono pierwszeństwo przed prawem polskim, tj. przepisami kodeksu postępowania cywilnego o jurysdykcji krajowej. Zgodnie bowiem z art. 91 ust. 3 Konstytucji, jeżeli wynika to z ratyfikowanej przez Rzeczpospolitą Polską umowy konstytuującej organizację międzynarodową, prawo przez nią stanowione jest stosowane bezpośrednio, mając pierwszeństwo w przypadku kolizji z ustawami. Zgodnie z treścią art. 17 rozporządzenia sąd państwa członkowskiego stwierdza z urzędu brak swojej jurysdykcji, jeżeli postępowanie zostało wszczęte przed tym sądem w sprawie, w której nie ma jurysdykcji na podstawie rozporządzenia i w której sąd innego państwa członkowskiego ma jurysdykcję na podstawie rozporządzenia, zaś zgodnie z art. 1099 k.p.c. w razie stwierdzenia braku jurysdykcji sąd odrzuci pozew lub wniosku.

Fakt opuszczenia Unii Europejskiej przez Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej nie wpływa na jurysdykcję w niniejszej sprawie. Zgodnie bowiem z art. 126 umowy o wystąpieniu Zjednoczonego Królestwa Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej z Unii Europejskiej i (...) (Dz. U. UE. C. z 2019 r. str. 384) do 31 grudnia 2020 roku trwa okres przejściowy, w którym przepisy prawa Unii Europejskiej zachowują zastosowanie do Wielkiej Brytanii. Zgodnie z art. 67 tego aktu prawnego, Rozporządzenie Rady (WE) Nr 2201/2003 dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej ma zastosowanie w Zjednoczonym Królestwie, jak również w państwach członkowskich w sytuacjach obejmujących Zjednoczone Królestwo, w odniesieniu do postępowań sądowych wszczętych przed zakończeniem okresu przejściowego.

Sąd pozostawił strony przy poniesionych kosztach postępowania, zgodnie z ogólną regułą ponoszenia kosztów sądowych w trybie nieprocesowym wyrażoną w art. 520 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono jak w sentencji postanowienia.